

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 23/05

Meditaties: Deze meditatie staat ook online op <https://youtu.be/X08iKwS5WPw>

Pinksteren

Gezamenlijke Pinksterviering van de Verenigde Protestantse Kerken te Leuven, Mechelen en Vilvoorde. Voorgangers: ds Ernst Veen (Leuven), Frank Pouliart (Mechelen-Zuid), Heleen Ransijn (Vilvoorde), ds Jelle Brouwer (Mechelen-Noord)

Welkom en bemoediging

Welkom, waar u ook bent, bij deze viering van Pinksteren. Welkom aan de gemeenteleden van de VPKB-gemeenten Leuven, Mechelen-Noord, Mechelen-Zuid en Vilvoorde. Welkom aan u allen die vanuit andere plaatsen de weg heeft gevonden naar deze digitale kerkdienst. Hoewel er mogelijk licht is aan het einde van de Corona-tunnel, moeten we het op dit moment nog steeds via het internet doen. Maar daardoor is het in ieder geval ook voor velen buiten onze gemeenten mogelijk om met ons mee te vieren.

Aan deze speciale viering is ook door velen meegewerkt. Door de vier voorgangers van de deelnemende gemeenten: Ernst Veen die de gebeden verzorgt, Frank Pouliart die ons uit de Schrift leest, Jelle Brouwer die ons in zijn meditatie de Schrift uitlegt, en ikzelf, Heleen Ransijn, die u hier welkom mag heten. De liederen werden voor een groot deel opgenomen in de VPKB-kerk in Leuven, met als zangers Anne-Merel Meijer, Ernst Veen en Jelske de Jong. Het orgel wordt bespeeld door Henk Corporaal. Voor de techniek danken wij Gijs Bleijenberg, Jelle Brouwer en Jos Teunissen.

Pinksteren, het feest van de Geest. Aan de ene kant heel concreet: mensen die, vijftig dagen na de Opstanding van Jezus Christus, naar buiten komen om heel de wereld te vertellen van het vertrouwen, de hoop en de liefde die zij als zijn leerlingen in hun hart dragen. Aan de andere kant zó ongrijpbaar, de Geest die waait waar zij wil. Maar ook: de Geest die mensen tot elkaar brengt, die mensen inspireert om elkaar te verstaan, waar zij ook vandaan komen.

Onze hulp is in de Naam van de ENE
die hemel en aarde draagt
die trouw blijft, zolang er dagen zijn
en die niet loslaat wat Zijn hand ooit begon.

Genade, barmhartigheid en vrede zij u van God onze Vader,
en van Jezus Christus onze Heer en Broeder
in de gemeenschap van de Heilige Geest.
Amen.

Kyriegebed

Laat ons bidden voor de nood van deze wereld.

Trouwe God,
Op deze eerste Pinksterzondag,
Worden wij aangestoken door Uw vuur
en op weg gezet naar uw toekomst,
Maar voor velen in deze wereld
is de toekomst duister en dreigend
daarom roepen wij tot U,
o Geest van God, ontferm U.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 23/05

Voor heel uw wereld,
die in barensnood uitziet
naar het vuur van Uw aanwezigheid
naar het licht van Uw Nieuwe aarde
roepen wij tot U:
o Geest van God, ontferm U.

Als dromers van een betere wereld
bidden wij u voor allen die,
door oorlog, onrecht, armoede,
door ziekte, angst of verdriet
niet meer dromen kunnen
en roepen tot U:
o Geest van God, ontferm U.

Voor ieder mens die het opgegeven heeft
om te bidden, te zingen, te handelen
vanwege de verborgenheid van uw Geest
bidden wij U:
o Geest van God, ontferm U.

Tussen geloof en twijfel,
maar aangestoken door vurige woorden van hoop,
van de komst van Uw Koninkrijk
vragen wij U:
o Geest van God, ontferm U.

In Jezus' Naam, amen.

Loflied: Kom, laat ons deze dag (NLB 672:1,2,3)

1. Komt laat ons deze dag
met heilig vuur bezingen
en met vernieuwde vreugd,
want God deed grote dingen.
Eens gaf de Heil'ge Geest
aan velen heldenmoed.
Bidt dat Hij ons vandaag
verlicht met Pinkstergloed.

2. O Geest der eeuwigheid,
gij Trooster aller tijden,
deel thans uw zegen uit
aan wie uw komst verbeiden.
O heldere fontein,
die uit Gods tempel welt,
gij wordt een brede stroom
die met de eeuwen zwelt.

3. In 't lichaam van de Heer
tot leden uitverkoren,
zijn wij door uwe kracht
als kinderen nieuw geboren.
Deel dan uw gaven uit,
wees met uw kracht nabij.
Dat ieder op zijn plaats
een levend lidmaat zij.

Schriftlezing: Genesis 11:1-9

¹ Ooit werd er op de hele aarde één enkele taal gesproken. ² Toen de mensen in oostelijke richting trokken, kwamen ze in Sinear bij een vlakte, en daar vestigden ze zich. ³ Ze zeiden tegen elkaar: 'Laten we van klei blokken vormen en die goed bakken in het vuur.'

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 23/05

De kleiblokken gebruikten ze als stenen, en aardpek als specie. ⁴ Ze zeiden: ‘Laten we een stad bouwen met een toren die tot in de hemel reikt. Dat zal ons beroemd maken, en dan zullen we niet over de hele aarde verspreid raken.’ ⁵ Maar toen daalde de HEER af om te kijken naar de stad en de toren die de mensen aan het bouwen waren. ⁶ Dit is één volk en ze spreken allemaal een en dezelfde taal, dacht de HEER, en wat ze nu doen is nog maar het begin. Alles wat ze verder nog van plan zijn, ligt nu binnen hun bereik. ⁷ Laten wij naar hen toe gaan en spraakverwarring onder hen teweegbrengen, zodat ze elkaar niet meer verstaan. ⁸ De HEER verspreidde hen van daar over de hele aarde, en de bouw van de stad werd gestaakt. ⁹ Zo komt het dat die stad Babel heet, want daar bracht de HEER verwarring⁽¹⁾ in de taal die op de hele aarde gesproken werd, en van daar verspreidde hij de mensen over de hele aarde.

Lied: Loof God, die zegent al wat leeft (NLB 273:1,3,4)

1. Looft God, die zegent al wat leeft,
der heem'len Heer is Hij,
die tussen ons zijn woning heeft.
Die ver is, is nabij.	4. Looft God, want Hij spreekt onze taal,
Hij troont op onze lof.
In woord en doop en avondmaal
houdt Hij bij ons zijn hof.
3. Looft God, zijn vinger wijst ons aan,
een toren in de tijd,
dat het ten hemel toe moet gaan,
en gaat in eeuwigheid.	

Schriftlezing: Handelingen 2:1-13

¹ Toen de dag van het Pinksterfeest aanbrak waren ze allen bij elkaar. ² Plotseling klonk er uit de hemel een geluid als van een hevige windvlaag, dat het huis waar ze zich bevonden geheel vulde. ³ Er verschenen aan hen een soort vlammen, die zich als vuurtongen verspreidden en zich op ieder van hen neerzetten, ⁴ en allen werden vervuld van de heilige Geest en begonnen op luide toon te spreken in vreemde talen, zoals hun door de Geest werd ingegeven.

⁵ In Jeruzalem woonden destijds vrome Joden, die afkomstig waren uit ieder volk op aarde. ⁶ Toen het geluid weerklonk, dromden ze samen en ze raakten geheel in verwarring omdat ieder de apostelen en de andere leerlingen in zijn eigen taal hoorde spreken. ⁷ Ze waren buiten zichzelf van verbazing en zeiden: ‘Het zijn toch allemaal Galileeërs die daar spreken?’ ⁸ Hoe kan het dan dat wij hen allemaal in onze eigen moedertaal horen? ⁹ Parten, Meden en Elamieten, inwoners van Mesopotamië, Judea en Kappadocië, mensen uit Pontus en Asia, ¹⁰ Frygië en Pamfylië, Egypte en de omgeving van Cyrene in Libië, en ook Joden uit Rome die zich hier gevestigd hebben, ¹¹ Joden en proselieten, mensen uit Kreta en Arabië – wij allen horen hen in onze eigen taal spreken over Gods grote daden.’ ¹² Verbijsterd en geheel van hun stuk gebracht vroegen ze aan elkaar: ‘Wat heeft dit toch te betekenen?’ ¹³ Maar sommigen zeiden spottend: ‘Ze zullen wel dronken zijn.’

De Geest van God waait als een wind (NLB 691)

1. De Geest van God waait als een wind
op vleugels van de vrede,
als adem die ons leven doet,
deelt ons een onrust mede
die soms als storm durft op te staan,
geweld en kwaad durft tegengaan,
een koele bries die zuivert. | 2. De Geest van God is als een vuur,
als vlammen felbewogen,
verterend wat aan onrecht leeft,
een gloed vol mededogen.
Een vonk van hoop in onze nacht,
een wenkend licht dat op ons wacht,
een warmte in hart en ogen. |
|---|---|

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 23/05

3. In stilte werkt de Geest van God,
stuwt voort met zachte krachten,
een wijze moeder die ons hoedt,
een bron van goede machten.
Zij geeft ons moed om door te gaan,
doet mensen weer elkaar verstaan,
omgeeft ons als een mantel.

Meditatie

Gemeente van Christus,

Het is indrukwekkend om te zien, hoeveel verschillen er tussen mensen bestaan. Dat zit in uiterlijke dingen zoals de kleur van haar, ogen en huid en de manier van kleden. Maar dat zit ook in de dingen die je niet direct aan de buitenkant ziet, zoals de taal, de cultuur en het geloof. Soms krijg je de indruk, dat al die diversiteit pas vandaag de dag aan het licht komt, nu door de grotere mobiliteit de mensen gemakkelijker naar een andere stad of een ander land reizen en zich op een andere plek vestigen dan waar ze geboren zijn. Maar onze beide Bijbellezingen van vandaag geven aan, dat dat vroeger ook al zo was. Als Brussel en Antwerpen een wereld in het klein vormen, waar mensen van alle continenten elkaar ontmoeten, dan doet dat denken aan de stad Jeruzalem bij de grote pelgrimsfeesten, waarvan het Pinksterfeest waarvan we vandaag lezen er één is. Parten, Meden en Elamieten, inwoners van Mesopotamië, Judea en Kappadocië, mensen uit Pontus en Asia, Frygië en Pamfylië, Egypte en de omgeving van Cyrene in Libië, en ook Joden uit Rome die zich hier gevestigd hebben, Joden en proselieten, mensen uit Kreta en Arabië – heel de bewoonde wereld heeft zich verzameld in Jeruzalem. De verbindende factor is wel het Joodse geloof. Ze horen allemaal tot het Joodse volk of hebben sympathie opgevat voor het geloof in hun God van Bevrijding – dat is wat dat woord proselieten wil zeggen – en ze zijn naar de tempel gekomen om het feest van de tarweoogst en van de wetgeving te vieren. En dan gebeurt er iets ongehoords. In het huis waar de leerlingen van Jezus zich hebben verzameld klinkt het geluid van een windvlaag en er verschijnen vuurtongen die zich op hen neerzetten als de Geest van God zich aan hen meedeelt.

Dat zal voor het grootste deel van de verzamelde menigte wel niet erg zichtbaar zijn geweest. Dat is dan ook één van de eigenschappen van wind – die kun je niet zien, het is niet meer dan een beweging in de lucht en lucht is nu eenmaal niet zichtbaar. Maar je ziet wél wat hij teweegbrengt – aan de takken van de bomen, aan de dwarrelende bladeren, aan de wolken en de zeilboten en de molenwieken die in beweging worden gebracht. En zo gaat het ook met die Geest. Wel onzichtbaar, maar toch waar te nemen. Want al die volken onder de zon begrijpen plotseling waar dit groepje mensen het over heeft. Alsof de grenzen zijn weggevaagd en de scheidingen zijn opgeheven. Ze zijn nog wel verschillend van elkaar, maar dat definieert hen niet meer. Ze worden opgenomen in een grotere eenheid doordat ze allemaal horen spreken van de grote daden van God.

En zo ontstaat er een contrast met die andere Bijbeltekst die we vanmorgen lezen. De torenbouw van Babel, die uitloopt op verwarring en verstrooiing. Oorspronkelijk zal het verhaal wel niet zo negatief zijn bedoeld. Er zitten tenslotte ook best positieve kanten aan de veelkleurigheid van de culturen en de verscheidenheid van de talen. Het zou maar een saaie boel zijn als iedereen gelijk was. Het verhaal van de torenbouw probeert dan ook in de eerste plaats te verklaren hoe dat zo gekomen is. Zonder waarde-oordeel. De mensen in Babel bouwden zich een stad en maakten plannen voor een toren die tot in de hemel zou reiken. En God had daar bezwaar tegen, zodat Hij die plannen vrijdelde door hun spraak te verwarren.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 23/05

Zo komt het dus, dat er zoveel verschillen zijn tussen mensen. En of je dat als een positief of een negatief iets ervaart, dat bepaalt dan ook grotendeels hoe je een dergelijk verhaal leest en interpreteert. Maar ondertussen is er denk ik toch nog wel meer over te zeggen. Want het is niet onwaarschijnlijk, dat dit verhaal uiteindelijk uitgerekend in Babel op schrift is gesteld, toen Jeruzalem door de legers van Nebukadnezar II was ingenomen en de vooraanstaande inwoners in ballingschap naar Babel waren weggevoerd, als begin van de diaspora, de verstrooiing over de wereld. En dan klinkt er in het verhaal wel degelijk een stukje kritiek door op de machtswaan van de groten, vooral op de eigendunk van die toenmalige militaire grootmacht die door de verwoesting van de tempel meende bewezen te hebben dat ze machtiger waren dan de God van Israël. Het verhaal van de torenbouw stelt die pretenties onder kritiek. Babel is niet de koningin van de wereld, maar een bron van verwarring en verstrooiing, zegt het verhaal. Dat kun je ook verwachten, als je zozeer op je eigen glorie en macht bent gefocust. Je bent tenslotte menselijk, ondanks je indrukwekkende prestaties. Je toren zal nooit echt tot in de hemel reiken – al vormen de resten van de tempeltorens die de Babyloniërs voor hun afgoden bouwden tot op vandaag een monumentaal schouwspel. Want als je het accent legt op de eigen persoon, of de eigen groep, of het eigen volk, met uitsluiting van alle anderen, dan roep je daarmee de tegenstellingen op. Dan creëer je grenzen en barrières waarachter het onderling begrip en het gevoel bij elkaar te horen verloren gaan. Totdat uiteindelijk de verschillen die je hebt geschapen tussen rassen, volken, taalgroepen, geloofsrichtingen, een eigen leven gaan leiden en je zelfs angst kunnen aanjagen voor iedereen die anders is.

Welnu, dáár zit dan toch echt wel een contrast tussen onze beide lezingen. Want zo is het door God niet bedoeld. Het is ons al wekenlang tegemoet geroepen in de evangelielezingen van de voorbije zondagen, dat we elkaar met respect moeten behandelen, liefhebben, omdat we allemaal leven van de liefde van God. Dat we één moeten zijn, omdat we horen bij die ene Heer, over alle grenzen heen. En nu komt het Pinksterevangelie – want het is en blijft een evangelie, goed nieuws, een blijde boodschap, ook al lezen we vanmorgen uit het boek Handelingen – ons dat nog eens samenvatten en onderstrepen.

Zoals je kunt zeggen dat een eenzijdige ik-gerichtheid de tegenstellingen tussen mensen verscherpt en daarmee ook de afstand tot God vergroot, zo kun je in het licht van Pinksteren ook zeggen, dat de gerichtheid op de Heer ons dichter bij elkaar brengt. Zo kan het gebeuren dat we plotseling begrijpen wat de ander beweegt, omdat we hetzelfde enthousiasme herkennen dat ons bezielt. Zo kan het gebeuren, dat we ontdekken, dat de ander een broeder of zuster is, over alle grenzen van taal, cultuur en continent heen. Zelfs als er niet letterlijk van die wonderen gebeuren dat we ineens alle talen van de wereld spreken en verstaan. Want Gods Geest opent onze harten voor elkaar en maakt ons duidelijk dat de één niet belangrijker of beter is dan de ander, maar dat we allemaal leven van de goedheid van de Heer. Gods Geest geneest ons van onze gerichtheid op onszelf, en leert ons vragen hoe we Gods liefde kunnen beantwoorden – in een rabbijnse uitleg wordt de wetgeving vergeleken met een liefdesbrief waarin de Heer uitlegt wat Hem plezier doet en waar Hij verdriet aan beleeft – om dan tot onze verrassing te ontdekken dat dat allemaal niet buiten onze medemensen om gaat, maar hen juist centraal stelt in heel het verhaal. En dan is het maar een klein stapje meer naar de apostel Paulus en zijn ‘vruchten van de Geest’ die vooral tot uiting komen in liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, kortom in onze houding ten opzichte van elkaar, onze zorg voor de ander. Dát zijn de dingen die de Geest teweegbrengt, even spectaculair als het talenwonder van Pinksteren, de zaken waaraan je kunt zien dat hij actief is, nog steeds, ook in ons midden.

In de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Amen.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 23/05

Lied: Kom Schepper God, o heilige Geest (NLB 670)

1. Kom Schepper God, o Heil'ge Geest,
daal in de mensenharten neer,
zij zijn uw schepselen geweest,
herschep hen in genade, Heer.
2. Uw naam is Trooster. Gij geleidt,
o goddelijk geschenk, ons voort,
o balsem die ons werd bereid,
o bron van vuur, o levend woord.
3. Ontsteek een licht in ons verstand
en maak tot liefde ons hart bereid,
geleid met milde vaste hand
ons zwakke vlees in zekerheid.
4. Gij zijt door gaven zevenvoud
de vinger van Gods rechterhand,
die 's Vaders woord ons toevertrouwt
zodat het klinkt in ieder land.
5. Weer van ons 's vijands list en nijd,
en geef ons vrede in plaats van haat,
opdat wij volgen waar Gij leidt
en mijden wat de zielen schaadt.
6. Maak ons geloof zo vol en schoon
dat het de Vader leert verstaan
en Jezus Christus, 's Vaders Zoon,
o Geest van beiden uitgegaan.
7. Lof zij de Vader, lof de Heer
die uit de dood is opgestaan,
de Trooster ook zij lof en eer
en heerlijkheid van nu voortaan.

Voorbeden

Laten wij God danken en bidden.

Barmhartige God,
Wij danken U voor Uw Pinkstergeest
Voor Uw levensadem in ons bestaan
Voor het menszijn dat Jezus ons voorleefde
en dat Gij ons Gidst en nabij zijt
en ons leert mens te zijn naar Uw verbond
Op weg naar Uw komende Koninkrijk
Uw Nieuwe aarde van ware menselijkheid.

We komen U echter niet domweg bidden,
om aan oorlogen en gebrokenheid een eind te maken;
want wij weten dat U de wereld zo bestemd hebt
dat de mens zelf de weg naar de vrede en de heelheid moet zoeken
Wij vragen u wel: gids ons met Uw Geest
en schenk ons de geestdrift om vrede te stichten.

We komen U niet domweg bidden, o God,
om een eind te maken aan alle hongersnood;
want U hebt ons de middelen al gegeven
om heel de wereld van voedsel te voorzien,
als we er maar een wijs en eerlijk gebruik van maken.
Wij vragen u wel: gids ons met Uw Geest
en schenk ons de geestdrift het leven met elkaar te delen.

We komen U niet domweg bidden,
om vooroordelen uit te roeien,
want U hebt ons al ogen gegeven
om in ieder mens het goede te zien
als we er maar een juist gebruik van maken.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 23/05

Wij vragen u wel: gids ons met Uw Geest
en schenk ons de geestdrift tot naastenliefde en medemenselijkheid.

We komen U niet domweg bidden, o God,
om een eind te maken aan ziekten,
want U hebt ons al een groot verstand gegeven
waarmee we vaccins, geneesmiddelen en therapieën kunnen uitdenken,
als we er maar een verstandig gebruik van maken
en er zorg voor dragen dat niet alleen ons deel van de aarde
maar heel de wereld van die middelen wordt voorzien
Wij vragen u wel: gids ons met Uw Geest
en schenk ons de geestdrift ons verstand rechtvaardig en humaan te gebruiken.

Tenslotte bidden wij u voor de zieken,
Voor hen die in de ziekenhuizen
Of thuis aan bed gekluisterd zijn.
Om uw ontferming en nabijheid.

Wil dan nu naar ons horen, o God,
als wij in stilte U noemen
alwat en alwie ons ter harte gaat.....

Hoor ons, o Geest van God, Gij die weet dat wij dikwijls geen woorden vinden
en die ons daarom leerde bidden

Onze Vader die in de hemelen zijt
Uw Naam worde geheiligd
Uw Koninkrijk kome
Uw wil geschiede
gelijk in de hemel alzo ook op de aarde
geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden
gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren
en leid ons niet in verzoeking
maar verlos ons van de boze
want van U is het Koninkrijk
en de kracht
en de heerlijkheid
tot in eeuwigheid,
amen.

Slotlied

1. De Geest des Heren heeft
een nieuw begin gemaakt,
in al wat groeit en leeft
zijn adem uitgezaaid.
De Geest van God bezielt
die koud zijn en versteend,
herbouwt wat is vernield,
maakt één wat is verdeeld.

2. Wij zijn in Hem gedoopt,
Hij zalft ons met zijn vuur,
Hij is een bron van hoop
in alle dorst en duur.
Wie weet vanwaar Hij komt,
wie wordt zijn licht gewaar?
Hij opent ons de mond
en schenkt ons aan elkaar.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 23/05

3. De Geest die ons bewoont,
verzucht en smeekt naar God,
dat Hij ons in de Zoon
doet opstaan uit de dood.
Opdat ons leven nooit
in weer en wind bezwijkt.
Kom, Schepper Geest, voltooi
wat Gij begonnen zijt.

Zegenbede

Laten we gaan, zusters en broeders, de wereld in
om het vuur van Gods Geest met iedereen te delen.
Laten we gaan met de zegen van onze God,
en ik gebruik de woorden van de *Chapel Community*:

Wij zijn de kinderen van God,
die ons dromen en visioenen geschonken heeft.
Op ons rust de genade van God, als vlammen van vuur.
Moge de diepe vrede van Christus met ons zijn,
de sterke armen van God ons ondersteunen
en moge de Heilige Geest ons kracht geven waar wij ook gaan.
Amen.

